

Največji dokaz požrtvovanja pa so zdatne podpore visokega deželnega zbora, veleslavnega mestnega svetovalstva v Ljubljani in slavne kranjske hranilnice.

Hvaležno moramo omeniti tudi darov drugih korporacij, recimo: „kmetijske posojilnice Ljubljanske okolice“, literarnega řečnickega spoleka „Slavija“, „Česko-slovinskega spoleka“ v Pragi in „Matiice Slovenske“. — Vsem tem blagim dobrotnikom in prijateljem „Národne Šole“ bodi na tem mestu izrečena prisrčna zahvala in slava!

Darežljivost šolskih prijateljev in podpirateljev pa ima svoj plemeniti izvor v zgodovini, razvoju in napredku našega šolstva, ki je v najtesnejši zvezi z blagotvorno vlado našega najmilostljivejšega vladarja, njegovega Veličanstva Franca Jožefa I.

Njega očetovski skrbi imamo se zahvaliti, da sta veda in omika postali občna last vseh pod Njegovo slavno krono združenih národov.

On nam je dal nove šolske zakone, a tudi po Svoji brezmejni dobrotljivosti materijalnih sredstev, ki od časa šolskega prerojenja do danes štejejo izvestno ogromne vsote, da se zakoni tem lažje izvajajo.

Tako je presvetlega cesarja požrtvovalnost dobrodejno vplivala, da se je blagi namen, izražen v šolskih zakonih, kolikor možno dosegel, in reči smemo: „Šolstvo je tekom zadnjih 20 let mogočno napredovalo“.

Cesarjeva požrtvovalnost pa je rodila požrtvovalnost v národu, in na tejsloni našega podpornega društva, naše „Národne Šole“ preteklost, sedanost in bodočnost.

Kaj je torej primernejše, kot z navdušenjem vzklikniti: Slava najvišji požrtvovalnosti Njega Veličanstva!

Slava vztrajni požrtvovalnosti našega národa!“

(Dalje prih.)

Domača vzgoja.

Piše **Jakob Dimnik.**

(Dalje.)

Mi trije smo potem vstali in se poslovili, ker taka vzgoja se nam je gnjusila.

Čez leto prišel je deček k svoji teti, da bi tamkaj hodil v latinsko šolo. Mati njegova pa mu je dala s saboj mnogo zavitkov z markami in njenim naslovom, da bi ji prav velikokrat poročal, kako se mu godí pri teti.

Čez nekoliko tednov so sorodniki užé dečka izpodili iz hiše, kjer je imel brezplačno hrano, stanovanje in postrežbo. Njegov stric in teta sta zaradi njega užila v tem kratkem času mnogo žalosti in jeze. Na noben način bi ga ne vzela zopet nazaj, tudi če bi se materi njegovi za vselej zamerila. Deček pisaril je skoraj vsak dan domov, da mora stradati in da hrana ni užitna, če prav je imel prav dobro jed in vsega v obilosti. Ker so bili ti sorodniki brez otrok, vzeli so k sebi potem nekega unuka, kateri je bil prav srečen pri njih, zato ker je bil dobro vzgojen. Naša zaslepljena in nespametna žena spravila je potem svojega sina v neko drugo hišo, kjer je moral oče zanj precej plačevati; mati mu je pa pošiljala na skrivnem denar za sladkarije. Nečemo dalje sledovati tega slučaja, gotovo pa lahko trdimo, da konec tega dečka ne bode dober.

Če postane otrok sladkosneden, ga je prav težko odvaditi te napake. Najložje ga pa vender odvadimo, če mu zapiramo vse sladkarije, kakor pred tatom in mu ne dajemo nič nepotrebne denarja. Ta sladkosnedenost ga osramoti in polagoma tudi prepriča, da lahko vsejedno prav zadovoljno živi, čeprav svojih strasti ne nasiti. Če dobí sladkosnedenec slučajno od svojih sorodnikov ali kje drugod sladkarije, mu jih moramo vzeti in mu jih le tã pa tam prav po malem dajati; čutiti mora namreč, da ne sme samostojno

ravnati, kakor bi želel, ampak da ga moramo čuvati, kakor prav majhnega otroka. Napačno bi pa bilo, ako bi sladkosnedca za kazen prikrajševali v drugih jedilih, ker vsled tega bi se mu poželjivost po okusnejših jedeh še povejšala. Ravnati moramo ž njim prav tako, kakor z bolnikom. Z zadostno in dobro hrano se sladkosnednost polagoma pomiri, posebno če jo uživa otrok vedno ob določenem času. Lačen otrok ne zahteva sladkarij, ampak hrepení vedno po tečni hrani. Taka umetna in prisiljena zdržljivost pa sladkosnedca vendar še ne popravi popolnoma; zato mu moramo polagoma tudi vedno več zaupati; dobrih jedil in sladkarij mu ne smemo dalje zapirati; pokazati mu pa moramo, da strogo pazimo nanj in ako bi se zopet pregrešil, naj dobí prav občutljivo kazen. Pred vsem pa mu morajo stariši in vsi drugi v hiši biti v najlepši vzgled zdržljivosti in zmernosti.

V mnogih družinah imajo navado, da stariši otrokom dajejo denar. Ako stariši otrokom dajejo denar in jih zraven učé, da so otroci varični in da denar cenijo, je pa še koristno. Drugače pa je, če dobí otrok pri vsaki priliki denar od starišev in ga sme zapraviti, kakor hoče, ne da bi ga vprašali, kako ga je porabil; v takih slučajih je denar glavni vir navade do poželjivosti. V nekaterih hišah dajo svojim otrokom denar ob gotovih prilikah, n. pr. ob materinem in očetovem godu i. t. d., potem pa ne vprašajo, kam so denar djali. S tem otroka kar naravnost zapeljujejo k poželjivosti. Zopet v drugih družinah dobivajo otroci denar, če so bili pridni doma ali v šoli i. t. d. To tudi ni prav. Otrok, če je priden, nikomur drugemu ne koristi, kakor sam sebi. Za lepo obnašanje tudi ne sme otrok dobivati plačila v denarji, saj to je njegova dolžnost. Koristno in vsega priporočila vredno je pa, če dobé otroci denar za dela, koja izvršé doma. Stariši nam bodo znabiti oporekali, češ, saj otroci morajo starišem tudi brezplačno pomagati. Postavimo se tù prav na praktično stališče! Denar morajo naši otroci v roke dobiti, da se učé spoznati njegovo vrednost in da ga znajo potem tudi pametno rabiti, to je zelo potrebno, če hočemo, da ga bodo znali ceniti, kar premnogi odrasli ne razumejo.

Navedli smo tri načine, kako otroci dobivajo denar in sicer: 1. Za sladkarije; 2. za pridnost in lepo obnašanje in 3. za dovršena majhna dela. Iz pedagogičnih razlogov je zadnji način najbolji, in je tudi prav dobro vzgojevalno sredstvo. Saj v življenji dobivamo tudi plačilo za delo, če smo je dobro izvršili; vsaj tako bi moralo biti. Deček čuti se ponosnega, če vidi, da je užé koristen človeštvu in si zna služiti denar. Vzemimo n. pr. slučaj, da mora deček kaj oskrbovati v očetovej sobi; če redno svoj posel opravlja, navadi se na red in vrhu tega dobí še plačilo za to; če ga pa zanemarja, mu moramo pa prikrajšati ali pa popolnoma odtegniti plačilo. Nasprotno naj pa dobí vrhu svojega navadnega plačila še kako plačilo. Zaradi tega pa ne sme nikdar svojih drugih dolžnosti zanemarjati. Pametno in prav je tudi, če ukažemo otroku, da svoje čevlje snaži in mu damo zato malo plačilo. Sevéda mnogi stariši nam bodo tù oporekali, češ: „moj otrok naj bi si sam čevlje snažil, čemu imamo pa posle?“ Ali pa: „kaj ima neki snaženje čevljev z vzgojo opraviti?“ Takim starišem odgovarjamo, da v vzgoji otrok ni nič malovažnega in v zadevah, koje se nam zdé prav malo vredne, tičé važni vzgojevalni vzroki. Deček spozná s tem, če si mora sam svoje čevlje snažiti, s kakim trudom si morajo nekateri ljudje vsakdanji kruh služiti, zraven se pa naučí uboge ljudi bolj spoštovati in privadi se tudi teh par krajcarjev, koje zasluži, bolj ceniti, zato ker si jih ni prav lahko, znabiti še celó v potu svojega obraza zaslužil. Tak deček ne bode potem sluginje brez potrebe nadlegoval in po cesti tudi ne bode navlašč hodil po lužah in blatu, kakor drugi dečki, kojim sluginja čevlje snaži.

(Dalje prih.)